

[u][b]הרקע.[/b][/u]

הדמויות הם שני ניצולים מהשואה התלמיד שלמד תורה ימים ולילות עם רבו בתוך הגיטו, ועל בתו של הרב הזקן, היחידה ממשפחתה שניצלה ושרדה, וברוב ייאושה ומרירותה התכחשה ליהדות נישאה לגוי עימו נולד לה בן שאותו מסרה להכעיס למנזר נוצרי, והתלמיד המוקיר את רבו הנערץ מתאמץ רבות לפוגשה ולעורר בה את הזיק היהודי.

[u][b]תיאור המפגש.[/b][/u]

...שמעני ואספר לך כיצד נפרד הרבי שלך מהעולם הזה. כך תבין, אולי, את הסיבה להתנהגותי ולכעסי. היה זה בשעת בוקר, כאשר אבי עדיין ישב כשהוא עטור בטלית ותפילין, לאחר שסיים תפילת שחרית. הגמרא הגדולה, ש"ס וילנא, היתה פתוחה לפניו והוא היה שקוע בלימוד. כשהוא למד, לא שמע דבר.

והנה, דפק בדלת דפיקות איומות, ואבי אינו שומע. הלכתי לפתוח, עמדו שם שלושה קציני גסטאפו, נשק ואלות בידיהם, והם צועקים לעומתי: וואו איז דער ראבינער? (היכן הוא הרב?) ... קודם שהיה סיפק בידי להשיב, דחפוני והפילוני ארצה, תוך שהם נכנסו פנימה, לחדרו של אבא. אבא לא שמע כלל את צעקותיהם, את צעדיהם, בהיותו שקוע בלימוד.

לא יכלו אותם קצינים לסבול את השקט הזה. פתח הקצין, שעמד באמצע החדר, את פיו וקילל, בגרמנית, בקול רם. או אז זקף אבא את ראשו, התבונן והנה למולו שלושה חיילי אס. אס. בחיוכו הטוב, שאל אותם: וואס קען אייך העלפען? (במה יכולני לעזור לכם?) ... נזעמו הנאצים: היהודי הלז מציע לעזור לנו? בשקט

כזה, ובחיוך? אין הוא נופל אפיים ארצה בבקשת רחמים לפנינו?

הדבר העלה את חמתם. הוריד הקצין האמצעי את רוכהו מעל כתפו, אחזו בקנה, והנחית בכל כוחו את קת הרובה על מצחו של אבא. והתמונה האחרונה שזוכרת אני מאבי היא שהתפילין של ראש מרסקים את מצחו. בתוך שנייה אחת האדים זקנו הלבן מדם פניו, וראשו נפל מת על הגמרא הפתוחה. יותר אינני זוכרת זולת שצעקתי ולאחר מכן איבדתי את ההכרה. מצאתי את עצמי לאחר זמן רב, כשאני מחוץ לבית. כך

נסתלק אבא מן העולם ... זה כל מה שאני זוכרת.

מה אתה רוצה ממני, אפוא? האינך יכול להבין אותי? [u][b]אין אני רוצה שום קשר עימכם! [/b][u]

[u][b]תגובתו המפתיעה [/b][u]של התלמיד [הרב].

כששמע הרב את הדברים, והרי היה לו כבן ממש, בכה בכי תמרורים. לאחר כמה דקות, כשנרגע

מבכיו, סיים את שתיית התה. כשסיפר לי הרב את הדברים (היה זה בירושלים, לאחר שנים רבות),

הוסיף: הקב"ה נתן אז בלבי חכמה, בינה ודעת, בירכתי ברכת 'בורא נפשות רבות וחסרונם', קמתי

ממקומי, כאילו לא באתי לכאן אלא על מנת ללגום כוס תה,

[u][b]מפתח הניצחון. [/b][u]

וקראתי לעברה את המלים הבאות: "טוב, מבין אני שכנראה לא נתראה עוד, ומבין אני שזה הוא רצונך, להתנתק, ואין בידי ברירה אלא לכבד את רצונך. ברם, קודם שאומר לך 'שלום' אחרון, רוצה אני שתזכרי דבר אחד: המפתח של הנצחון - בידך!" ... הביטה לעברו האשה, כאילו היה חולה-נפש, לא מבינה, התכוננה בידיה, ושאלה: "על איזה מפתח אתה מדבר?" - אמר לה: המפתח של הנצחון, בידך הוא!

ובאומרו זאת, החל לפסוע לכיוון הדלת. כעת, הגיע תורה לרוץ אחריו. מיהרה אליו, בטרם ייצא, כשהיא תמהה: "אינני מבינה, מה אתה סח? איזה מפתח? איזה נצחון?" נענה הרב ואמר לה: "מדוע לא תביני? הם

לא רצו רק להשמיד את היהודים. הם רצו להשמיד את היהדות כולה. הם לא אמרו רק "לכו ונכחידם

מגוי", אלא אמרו גם "לא יזכר שם ישראל עוד ו" זה מה שהם רצו - להשמיד כל זכר לידישקייט,

ולמחות כל יישות של יהודי,

כעת, ראי נא. אם בנך, ילדך הקטן, שהינו הנצח היחיד של הרב שלי, יגדל כיהודי ויהיה תלמיד חכם, ואפשר שיהיה רב כמו סבו, נמצא שהם הפסידו במערכה ! אולם אם הילד היחיד שלך גדל, כפי שסיפרו לי, במנזר קתולי, [b][u]הרי את מוסרת במו-ידיך את מפתח הנצחון ההיסטורי לידיהם! [/u][b] והלא זאת מה שהם רצו להשיג: את הסבא הם רצחו, פיזית, אותך ואת בנך הם רוצחים נפשית, אם כך "לא ייזכר שם ישראל עוד" !

אמרי נא, ואין את חייבת לי תשובה, אלא חייבת את תשובה לעצמך בלבד: למי מגיע לנצח? לרוצחים? או לאביך הקדוש? למי מגיע הנצחון? הלא תאמרי! "... כך יצא הרב מביתה, ופסע לעבר המכונית. כשנכנס לרכב פנימה, אמר לתלמידו, היושב אצל ההגה: המתן רגע, אל תיסע. יש לי תחושה שלא לשווא היתה נסיעתי !

[b][u]ההתפכחות. [/u][b]

הבחין הרב, מחלון רכבו, שאותה אשה טרקה במהירות את דלת ביתה מאחוריה, תיק בידה, ומיהרה לרוץ אליו. אמרה האשה: אין אני זקוקה לזמן רב על מנת לקבל תשובה. כבר קיבלתי את

התשובה שלי. לא מגיע להם! באמת, לא מגיע להם לנצח. לאבי מגיע לנצח! מוכנה אני לנסוע - אם

תסיעני ברכבך - ולהוציא את בני מהמנזר.

אולם, תנאי אחד יש לי: אין לי נפש חיה בעולם, ולי אין הכוחות והידע לגדלו כיהודי. על כן, אם מוכן אתה לאמצו, שיהיה לך כבן, ויגדל אצלך כיהודי, כפי שלמדת אתה אצל אבי - הריני מוציאתו מהמנזר ומוסרתו לידיך לאלתר! במישהו אחר אין לי אמון. אין אני מאמינה באנשים.

[b][u]הסוף הטוב. [/u][b]

לא איבד הרב את עשתונותיו, ולא מיהר להסכים לדרישתה, אלא השיב לה: אם כך, גם לי יש תנאי. קחי לך חופשה ממקום עבודתך לחודש ימים, ותבואי לביתנו עם הילד.

הלא תביני, חושש אני מן המעבר הטראומטי: ילד ששהה במנזר קתולי, מועבר בפתאומיות לביתו של רב יהודי בעל זקן ופיאות, עלול לצאת משוגע או הפכפך. את תהיי, אפוא, הגשר, בין העולם שהיה לו עד היום, לבין העולם שיהיה לו החל ממחר. אם תלכי עמי, והלכתי, ואם לאו - הסתדרי נא בכוחות עצמך ...

אותו ילד, כיום הינו [u][b]ראש-ישיבה ידוע בירושלים.[/b][u] הרב אשר סיפר לי את המעשה, ואשר גידלו

בביתו, איננו עוד עמנו בחיים. משום כך אינני רשאי לספר לו, לראש הישיבה מי היה מצילו, ומי היה...